

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Pertama
Sidang 1990/91

Oktober - November 1990

EET 410 - Pemprosesan Isyarat Digit

Masa : [3 jam]

ARAHAN KEPADA CALON:

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi 7 muka surat beserta LAMPIRAN (1 muka surat) bercetak dan LIMA (5) soalan sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

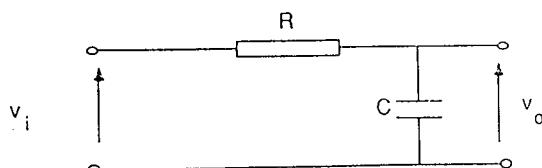
Jawab EMPAT soalan.

Agihan markah bagi setiap soalan diberikan di sisi sebelah kanan sebagai peratusan daripada markah keseluruhan yang diperuntukkan bagi soalan berkenaan.

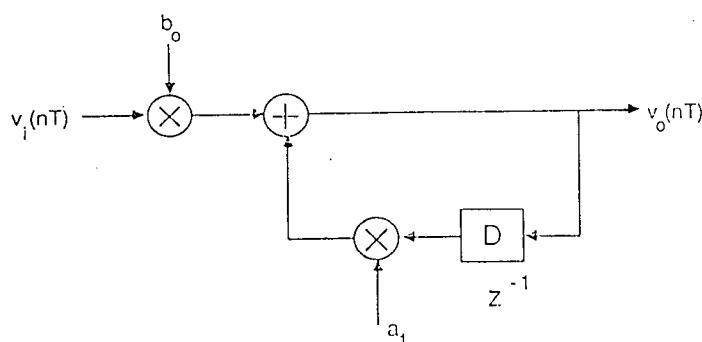
Jawab kesemua soalan di dalam Bahasa Malaysia.

1. (a) Buktikan bahawa bentuk setara masa-diskrit bagi penuras analog RC (Rajah 1(a)) adalah seperti yang diberikan dalam Rajah 1(b)
Nyatakan semua andaian.

(30%)

(a)

(b)

Rajah 1

- (b) Dalam sesuatu sistem pemprosesan isyarat digit, biasanya penuras analog masih diperlukan. Terangkan jenis dan fungsi-fungsi penuras analog tersebut.

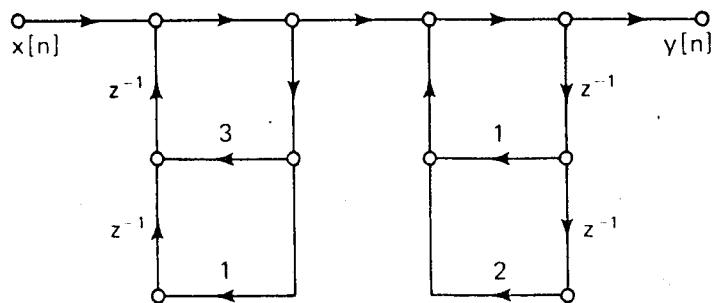
(10%)

- (c) Suatu jenis penuras digit boleh dilaksanakan seperti dalam Rajah 2.

- (i) Tuliskan persamaan beza bagi $y(n)$.
- (ii) Dapatkan jelmaan Z bagi $y(n)$.
- (iii) Seterusnya, dapatkan fungsi pindah bagi penuras tersebut.
- (iv) Perlaksanaan dalam Rajah 2 memerlukan 4 daftar storan.
Dapatkah jumlah ini dikurangkan ?

(40%)

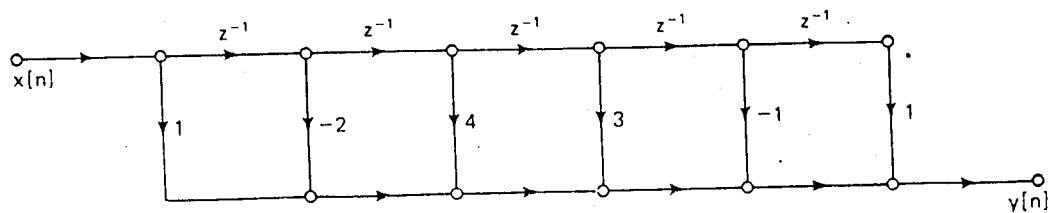
...3/-

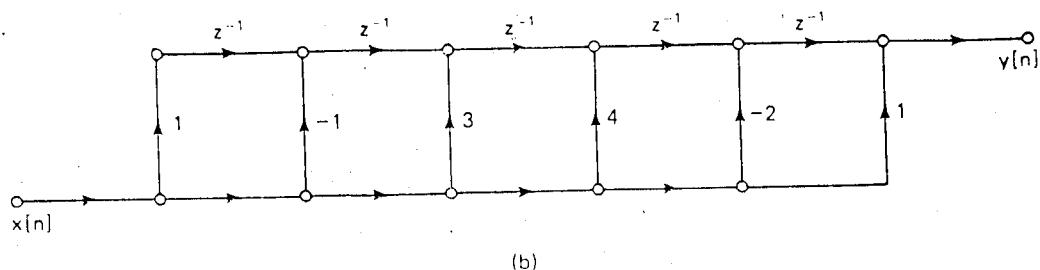
Rajah 2

- (d) Berikan sambutan dedenut bagi penuras-penuras dalam Rajah 3 (a) dan 3(b).

(20%)

(a)

(b)

Rajah 3

2. (a) Dengan bantuan gambarajah, huraikan tatacara merekabentuk penuras FIR menerusi teknik tingkap dan teknik persampelan frekuensi.

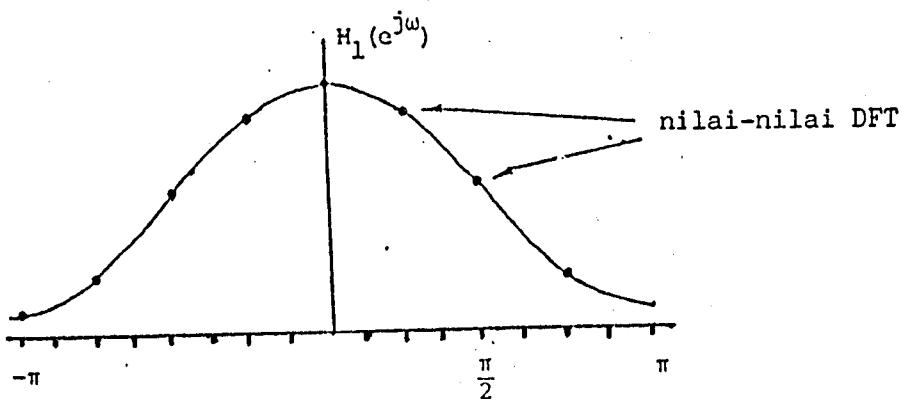
(30%)

...4/-

- (b) $h_1(n)$ dan $h_2(n)$ adalah sambutan-sambutan dedenyut bagi dua penuras FIR 16-titik. Hubungan antara jujukan-jujukan tersebut adalah dalam bentuk anjakan pekeliling 8-titik, iaitu:

$$h_2(n) = \langle h_1(n-8) \rangle \text{ mod } 16$$

Jelmaan Fourier bagi $h_1(n)$ adalah seperti dalam Rajah 4.

Rajah 4 - Jelmaan Fourier untuk $h_1(n)$

- (i) Berikan hubungan antara $\text{DFT}\{h_1(n)\}$ dengan $\text{DFT}\{h_2(n)\}$, dan tunjukkan bahawa magnitud bagi kedua-duanya adalah sama. (20%)
- (ii) Adakah sambutan frekuensi bagi $H_2(e^{j\omega})$ juga sama dengan $H_1(e^{j\omega})$. (20%)
- (c). Sambutan dedenyut bagi sebuah sistem digit lurus masa tak varian adalah $h(n) = \{4, 3, 1, 0\}$. Jujukan $x(n) = \{5, 2, 3, 0\}$ dimasukkan ke masukan sistem tersebut. Dapatkan hasil pelingkaran antara $h(n)$ dengan $x(n)$ menerusi cara berikut:
- $y(n) = h(n) * x(n)$
 - $Y(z) = H(z) \cdot X(z)$
- (30%)

3. (a) Terbitkan persamaan kupu-kupu ('butterfly') asas bagi algoritma FFT 'Decimation-in-Time'.

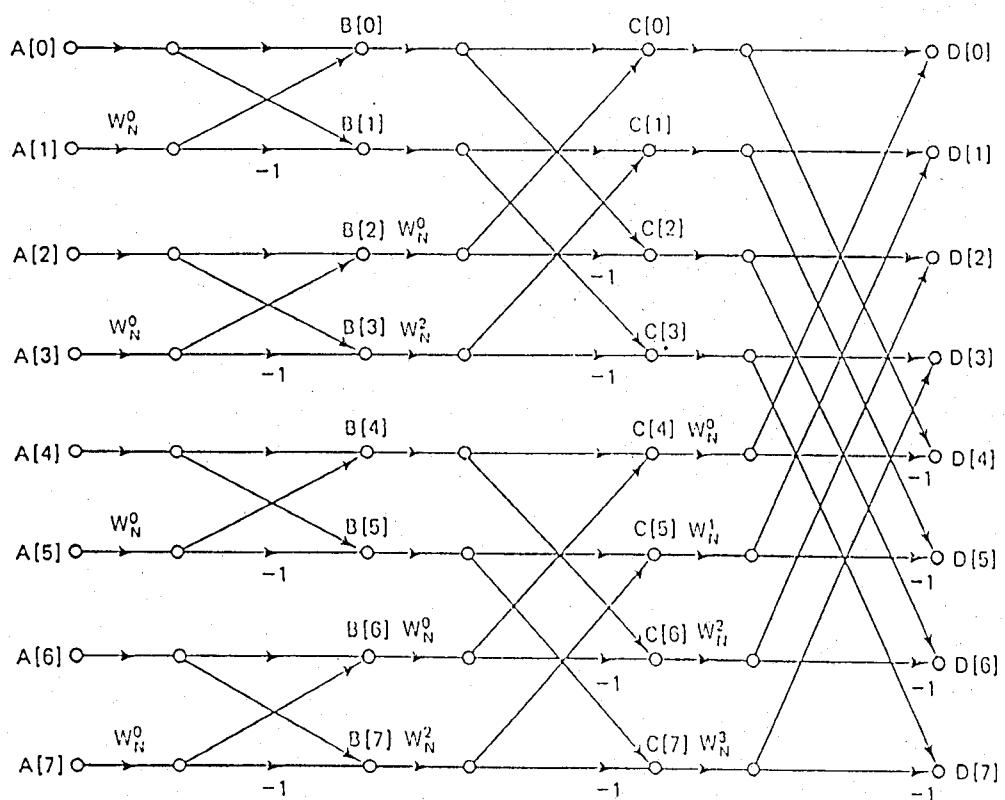
(30%)

- (b) Aturcara DFT boleh juga digunakan untuk mengira nilai-nilai DFT songsang. Cara yang mudah ialah dengan menyusun jujukan sampel frekuensi masukan tersebut dalam susunan tertentu. Tunjukkan susunan tersebut.

(10%)

- (c) Geraf alir isyarat dalam Rajah 5 digunakan untuk menjelaskan jujukan frekuensi $X(k)$ balik semula ke domain masa (iaitu $x(n)$). Bagaimanakah elemen-elemen jujukan $X(k)$ disusun di dalam tatasusunan $A[r]$. Tunjukkan juga bagaimana jujukan keluaran $x(n)$ diperolehi dari $D[r]$.

(20%)

Rajah 5

- (d) Tanpa mengira nilai-nilai dalam tatasusunan B[,] dan C[,], lakarkan jujukan D[r], $r = 0,1,\dots,7$; jika jujukan masukan $x(n) = (-W_N)^n$, $n = 0,1,\dots,7$.
- (20%)
- (e) Dalam Rajah 5, sekiranya keluaran Jelmaan Fourier yang diperolehi ialah: $X(k) = 1$, $k = 0,1,\dots,7$; lakarkan jujukan C[r], $r = 0,1,\dots,7$.
- (20%)
4. (a) Fungsi utama penjelmaan DFT ialah untuk mengesan dan mengukur komponen-komponen frekuensi bagi sesuatu isyarat. Sebagai contoh, katakan suatu penyahkod DTMF ("Dual Tone Multi-Frequency") bagi telefon jenis "push-button" hendak dilaksanakan dengan menggunakan kaedah DFT. Jadual 1 menunjukkan frekuensi-frekuensi yang digunakan oleh butang-butang telefon berkenaan. Umpamanya, bagi butang 1, isyarat 697Hz dan 1209Hz dikeluarkan; manakala 697Hz dan 1336Hz digunakan bagi butang 2, dan sebagainya.

Butang	Ton Rendah	Ton Tinggi
1	697	1209
2	697	1336
3	697	1477
4	770	1209
5	770	1336
6	770	1477
7	852	1209
8	852	1336
9	852	1477
*	941	1209
0	941	1336
#	941	1477

Jadual 1 - Frekuensi-frekuensi yang digunakan oleh butang-butang telefon

- Tentukan frekuensi persampelan minimum yang mencukupi (nilai kHz terdekat).
- Tentukan resolusi minimum yang diperlukan.
- Dari (i) dan (ii), dapatkan jumlah titik jelmaan minimum yang diperlukan.

- (iv) Panjang minimum tersebut mungkin tidak memadai.
Mengapa?
(v) Adakah penggunaan DFT dalam kes ini praktik atau tidak?
Beri sebab-sebab.

(50%)

- (b) (i) FFT boleh digunakan sebagai alat untuk melaksanakan proses pelingkaran. Dalam keadaan apakah kaedah ini boleh menguntungkan?

(5%)

- (ii) Dengan bantuan gambarajah,uraikan kaedah tindih-simpan ("overlap-save").

(15%)

- (iii) Kaedah tindih-simpan digunakan untuk melingkar satu jujukan tak-terhingga $x(n)$ dengan penuras (FIR) P-titik $h(n)$. Panjang FFT yang digunakan ialah L-titik ($L = 2^V$). Dapatkan suatu ungkapan bagi jumlah operasi darab kompleks yang diperlukan bagi setiap sampel yang dihasilkan.

(30%)

5. (a) Tuliskan aturcara TMS32010 untuk melaksanakan penuras-penuras berikut:

- (i) IIR Bentuk-Terus II, tertib kedua.
(ii) FIR N-titik (Aturcara Bergelung).

(40%)

- (b) Laksanakan algoritma FFT 8-titik "decimation-in-time" dengan menggunakan pemproses TMS32010.

Butir-butir yang dikehendaki ialah:

- (i) Carta alir bagi algoritma.
(ii) Pembahagian ingatan.
(iii) Cara perlaksanaan operasi pembalikan bit ("bit-reversal").
(iv) Penjanaan alamat kupu-kupu.
(v) Contoh aturcara.

(60%)

